

GAP ANALYSIS

Прилагане на Европейската харта за изследователите (2023) Бургаски свободен университет

1. Контекст и институционална рамка

Бургаският свободен университет (БСУ) разглежда прилагането на Европейската харта за изследователите (2023) като стратегически приоритет, интегриран в цялостната му Система за управление на качеството (СУК) в областта на научноизследователската и академичната дейност.

Процесът **HR Excellence in Research** е интегриран в стратегическото планиране на университета, механизмите за вътрешно осигуряване на качеството, включително стандартите на **ISO 9001:2015**, политиките за управление на човешките ресурси и процедурите за институционална самооценка.

Настоящият GAP анализ е разработен като структурирано диагностично изследване, насочено към оценка на степента на съответствие между съществуващите институционални практики и 20-те принципа на Европейската харта за изследователите, както и към идентифициране на области, изискващи допълнително развитие в рамките на началната фаза на прилагане.

2. Методологичен подход

GAP анализът е проведен като структурирана институционална самооценка, основана на:

- ✓ систематичен преглед на стратегическите, нормативните и процедурните документи на БСУ;
- ✓ съпоставяне на съществуващите практики с 20-те принципа на Европейската харта за изследователите (2023);
- ✓ анализ на степента на формализиране, прилагане, мониторинг и отчетност на действащите политики и практики;
- ✓ идентифициране на разминавания между настоящите практики и европейските стандарти и добри практики;
- ✓ съгласуване на резултатите с вътрешната Система за управление на качеството.

Анализът следва логиката **PDCA (Plan–Do–Check–Act)**, заложен в СУК на БСУ и стандартите на ISO 9001:2015, като осигурява последователност между диагностиката, планирането на подобрения и мониторинга.

3. GAP анализ по тематични стълбове на Хартата

Стълб 1 – Етика, научна почтеност, равенство между половете и отворена наука

Текущо състояние

БСУ е изградил нормативна и организационна рамка, насочена към етичното поведение и научната почтеност. Тя включва Етична комисия, вътрешни правила и процедури за разглеждане на нарушения на етичните стандарти, както и приет План за равенство между половете. Етичните принципи са заложи в институционалната култура и намират отражение в академичната и научноизследователската дейност.

Идентифицирани пропуски

Анализът показва, че:

- ✓ обучението по етика и научна почтеност се осъществява чрез различни институционални форми, като съществува потенциал за по-нататъшното му структуриране и систематизиране в единна рамка, обхващаща всички категории изследователи;
- ✓ принципите на отворената наука са разпознати и прилагани в академичната и научноизследователската практика, като предстои тяхното допълнително консолидиране в цялостна институционална политика;
- ✓ мониторингът на практиките, свързани с отворената наука, може да бъде допълнително подкрепен чрез въвеждане на по-ясно дефинирани и измерими индикатори на институционално ниво.

Интерпретация

Идентифицираните пропуски се отнасят основно до степента на институционализация, видимост и систематичен мониторинг, а не до липса на етични стандарти или ангажименти.

Стълб 2 – Оценяване, подбор и кариерно развитие на изследователите (ОТМ-Р)

Текущо състояние

Подборът, оценяването и кариерното развитие в БСУ се регулират в съответствие с националното законодателство и утвърдените вътрешни правила, включително Правилника за развитие на академичния състав. Процедурите се осъществяват под надзора на Академичния съвет и следват стабилни институционални практики, гарантиращи законосъобразност, прозрачност и равнопоставеност.

Идентифицирани направления за развитие

Анализът показва възможности за по-нататъшно развитие и надграждане в следните направления:

- ✓ допълнително институционализиране и систематизиране на принципите за открит, прозрачен и основан на заслуги подбор (OTM-R) в рамките на единна университетска рамка;
- ✓ по-широко и последователно използване на двуезични обяви и международни канали за подбор, в подкрепа на интернационализацията на академичната и научноизследователската дейност;
- ✓ по-ясно формализиране и уеднаквяване на процедурите за предоставяне на обратна връзка към кандидатите;
- ✓ разширяване на подходите за формално отчитане на разнообразни академични заслуги и кариерни постижения, в допълнение към утвърдените показатели.

Интерпретация

Посочените направления са насочени към по-нататъшно укрепване и повишаване на видимостта на съществуващите практики чрез цялостна, институционално прилагана OTM-R рамка, в съответствие с националната нормативна среда и европейските принципи.

Стълб 3 – Условия и практики на труд

Текущо състояние

БСУ е въвел нормативна рамка, регламентираща възнаграждението, атестирането и организацията на труда, отразена в Правилника за устройството и дейността на Бургаския свободен университет, Правилника за атестиране на академичния състав и административния персонал, както и в приложимите вътрешни правила по трудовите и служебните правоотношения.

Стратегическите документи на университета и документите, свързани със Системата за управление на качеството, сертифицирана по ISO 9001:2015, подчертават значението на стабилна, приобщаваща и подкрепяща академична работна среда. В този контекст редица мерки, свързани с условията на труд и благосъстоянието, са интегрирани в действащите политики, процедури и утвърдени институционални практики.

Идентифицирани направления за развитие

Анализът очертава възможности за по-нататъшно усъвършенстване чрез:

- ✓ по-добра видимост и координация на съществуващите мерки, свързани с условията на труд и благосъстоянието на изследователите;
- ✓ по-ясно структуриране и централизиране на информацията за наличните форми на институционална подкрепа.

Интерпретация

Тези направления са насочени към повишаване на прозрачността и достъпността на вече съществуващите механизми, без въвеждане на допълнителни административни или организационни структури.

Стълб 4 – Научни кариери и развитие на таланти

Текущо състояние

Бургаският свободен университет разполага с нормативно уредени и действащи механизми за развитие на научните кариери и подкрепа на изследователите. Те са регламентирани в Правилника за развитие на академичния състав, Правилника за атестиране на академичния състав и административния персонал и Правилника за научноизследователската дейност, които създават условия за академично израстване, участие в научни проекти, оценяване на научния принос и професионално развитие. Кариерното израстване на академичния състав се осъществява и чрез конкурси по Закона за развитие на академичния състав като институционализиран механизъм за развитие на научния потенциал.

Идентифицирани направления за развитие

Анализът очертава възможности за по-нататъшно усъвършенстване и координация чрез:

- ✓ по-ясно структуриране и институционално рамкиране на практиките за подкрепа и наставничество в ранните етапи на научната кариера;
- ✓ по-голяма систематизация и координация на планирането на обученията и дейностите за развитие на уменията, в съответствие с потребностите на различни групи изследователи.

Интерпретация

Посочените направления са насочени към повишаване на координацията, прозрачността и проследимостта на вече съществуващите механизми за развитие на научните кариери и подкрепа на талантите, без въвеждане на нови или допълнителни задължаващи структури и в съответствие с вътрешната рамка за управление на качеството на университета.

4. Връзка със Системата за управление на качеството

GAP анализът изпълнява ролята на:

- ✓ инструмент за институционална самооценка;
- ✓ основа за идентифициране на приоритетни области за усъвършенстване;
- ✓ отправна точка за мониторинг на напредъка в рамките на началната фаза;
- ✓ входящ елемент за външна оценка на европейско и национално ниво.

Той е напълно съгласуван с вътрешния цикъл за управление на качеството и процесите на стратегическо управление на Бургаския свободен университет. Анализът се вписва в рамката на функциониращата **Система за управление на качеството, сертифицирана по международния стандарт ISO 9001:2015**, като осигурява последователност между диагностика, планиране, изпълнение и устойчиво институционално развитие.